

Znanstveno-stručni skup *Rukopisne ostavštine kao dio hrvatske baštine*. Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 9. listopada 2014.

Hrvatski je državni arhiv povodom obilježavanja 150. obljetnice rođenja pravnika, diplomata, književnika i povjesničara Luje Vojnovića (1864. – 1951.) i predstavljanja gradiva obitelji Vojnović koju čuva organizirao znanstveno-stručni skup *Rukopisne ostavštine kao dio hrvatske baštine*. Namjera organizatora bila je predstaviti rukopisne ostavštine koje se čuvaju u baštinskim ustanovama – arhivima, knjižnicama i muzejima, znanstvenim, vjerskim i javnim ustanovama te okupiti raznovrsne stručnjake koji se bave ovom problematikom – arhiviste, muzealce, knjižničare, znanstvenike i uopće stručnjake koji su povezani s rukopisnim ostavštinama ili se njima bave. Cilj je bio predstaviti sačuvanost, prikupljanje, obradu i dostupnost ove vrste gradiva s obzirom na praksu i različite pristupe.

Skup je organiziran pod pokroviteljstvom ministrice kulture dr. sc. Andreje Zlatar, a pozdravnim se govorom sudionicima obratila ravnateljica Hrvatskoga državnog arhiva dr. sc. Vlatka Lemić. U organizaciji skupa, uz Organizacijski odbor od šest članova, glavna osoba zadužena za programska i organizacijska pitanja bila je dr. sc. Melina Lučić, načelnica Odsjeka za gradivo obitelji, pojedinaca i arhivske zbirke.

Na skupu je sudjelovalo s izlaganjima ukupno 17 izlagača iz devet ustanova.

Najveći broj registriranih rukopisnih ostavština u Republici Hrvatskoj čuva se u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti i Hrvatskom državnom arhivu.

Prvo izlaganje, “Projekt digitalizacije obiteljskog fonda Vojnović”, održala je **Marina Škalić** (HDA) o obradi i sređivanju obiteljskoga fonda obitelji Vojnović, izradi obavijesnoga pomagala te projektu digitalizacije gradiva radi zaštite i izrade korisničkih kopija. Tema izlaganja dr. sc. **Meline Lučić** (HDA) bila je “Rukopisne ostavštine u hrvatskim baštinskim i drugim institucijama”. Analizirana je rasprostranjenost rukopisnih ostavština u baštinskim i drugim ustanovama, njihova očuvanost i cjelovitost te strukovna i rodna zastupljenost stvaratelja. Zbirku rukopisa i starih knjiga u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, s posebnim osvrtom na ostavštinu obitelji Vojnović, opisala je **Irena Galić Bešker** (NSK). Strukturu i stanje ostavština hrvatskih pisaca u Odsjeku za povijest hrvatske književnosti HAZU prikazao je **Ivica Matičević** (HAZU, Odsjek za povijest hrvatske književnosti Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe). Izabrane autografe učitelja, pedagoga i književnika koji se čuvaju u Arhivskoj zbirci Hrvatskoga školskog muzeja predstavila je **Sonja Gaćina Škalamera**. Gradivo Hrvatskoga državnog arhiva predstavili su dr. sc. **Mario Stipančević** (HDA) – o cjelovitosti rukopisnih ostavština Milovana Gavazzija i Emilija Laszowskog, i mr. sc. **Ladislav Dobrica** (HDA) – o arhivima plemićkih obitelji. Pregled sačuvanosti glazbenih

rukopisa i stanje glazbenih zbirki u Hrvatskoj izložio je akademik **Stanislav Tuksar** (Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu), a na primjeru dubrovačke zbirke Pavla Gozzea dr. sc. **Vjera Katalinić** (HAZU, Odsjek za povijest hrvatske glazbe Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe) obrazložila je specifičnost ove vrste povijesnoga izvora za kulturnu povijest. Sadržaj i sačuvanost osobnih ostavština u Nadbiskupijskom arhivu u Zagrebu prikazala je **Ivanka Magić Kanižaj** (HDA, Odjel Nadbiskupijskoga arhiva u Zagrebu). Važnost rukopisnih ostavština arhitekata za istraživanje i vrednovanje opusa na primjeru ostavštine Bernarda Bernardija opisala je **Iva Ceraj** (HAZU, Hrvatski muzej arhitekture). O osobitostima fotografskih ostavština kroz *međudnos informacija danih svjetlopisom i rukopisom* izlagao je **Hrvoje Gržina** (HDA). Dr. sc. **Maja Šojat Bikić** (Muzej grada Zagreba) izložila je rezultate istraživanja na temu “Hrvatska AKM zajednica u online prostoru: Komuniciranje kulturne baštine u digitalnom obliku i udio digitalnih zbirki rukopisnih ostavština u online ponudi”. Posebno aktualnu i osjetljivu temu o dostupnosti osobnih podataka i autorskim pravima u svojim su izlaganjima analizirali **Jozo Ivanović** (HDA): “Dostupnost osobnih podataka : Između prava na sjećanje i prava na zaborav”, i dr. sc. **Aleksandra Horvat** (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu): “O nekim autorskopравnim pitanjima bitnim za baštinske institucije i rukopisne ostavštine”.

Završna izlaganja s primjerima iz prakse održali su dr. sc. **Filip Hameršak** (Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu) – o istraživačkom radu na rukopisnim ostavštinama prilikom priprema članaka za *Hrvatski biografski leksikon*, s posebnim osvrtom na rukopis sveučilišnoga profesora Antuna Dabinovića, i **Vladimir Brnardić** (HRT) – o pripremama i snimanju dokumentarnoga filma o Hrvatskoj legiji na Istočnom bojištu te Hrvatskoj pomorskoj legiji na Crnom moru 1941. – 1944., pri čemu su korišteni sačuvani memoari kapetana Andre Vrkljana, koji su i objavljeni u zasebnoj knjizi.

Na skupu je upriličeno i otvorenje izložbe *Iz riznice rukopisnih ostavština Hrvatskoga državnog arhiva*, na kojoj je prezentirano originalno arhivsko gradivo koje se čuva u osobnim i obiteljskim arhivskim fondovima u HDA-u kao i pojedinačni osobni uporabni predmeti. Autori izložbe i prigodnoga kataloga su Maja Bejdić, Marijan Bosnar, Ladislav Dobrica, Hrvoje Gržina, Melina Lučić, Maja Pajnić i Marina Škalić. Raznovrsno arhivsko gradivo rukopisa, plemićkih povelja, priznanja, fotografija, crteža i uopće osobnih dokumenata i pojedinačnih osobnih predmeta predstavljeno je u nekoliko izložbenih tematskih cjelina: *Osobni okviri identiteta, Od vojnika i političara do znanstvenika i umjetnika : privatno i javno, Slike svagdašnjice i Zalutalo u arhiv*.

Može se zaključiti da je znanstveno-stručni skup o rukopisnim ostavštinama bio koristan i zanimljiv i stručnjacima koji se skrbe za tu vrstu gradiva i istraživačima i svim zainteresiranim stručnjacima i laicima koji se bave povijesnim temama. Pokazao je različitosti između baštinskih ustanova u obradi te da postoje otvorena pitanja o načinu prikupljanja i posebno korištenju ove vrste gradiva o kojima treba promišljati, razgovarati i koja treba urediti.

Sonja Gaćina Škalamera